

KESKENY SZOROSBAN
Szerkezeti hasadék mentén, a patakmeder
mély bevágódásával kialakult „kanyon”

Észak-Magyarország

itthon.hu/eszakmagyarország

mint például az alsó-hegyi Meteor-barlang víznyelője, vagy a karszt telítettsége esetén árvízi forrásbarlangként működő Vass Imre-barlang.

A barlangtípusok sokféleségét növelik az Alsó-hegy fennsíkján található függőleges aknabarlangok, a zsombolyok, melyek kialakulásukat tekintve még sok megoldatlan rejtélyt tartogatnak a kutatók számára. A területet jellemző változatossághoz hozzájárulnak az Esztramos-hegy gyomrában található, felszálló vizek által létrehozott barlangok is, melyeknek egyik legszebb példája a rendkívüli képződménygazdagságú Rákóczi-barlang. Falait dúsan borítják a különböző színű és formájú függőcseppkövek, cseppkőzászlók, borsókövek, ágas-bogas heliktitek és olyan ritkaságszámba menő ásványkiválások, mint a szegfűkalcitok vagy a finoman csipkézett aragonitbokrok.

Am nemcsak a felszín alatt érdemes szétnézni a karszton. A jellegzetes, éles peremmel és meredek lejtővel határolt, karsztbokorerdővel fedett karsztplatók - mint a Szilicei-fennsík folytatásában lévő Hargistya, az Alsó-hegy, vagy a Galya-fennsík - télen-nyáron remek túracélpontok. A felszíni karsztformák meghatározzák a táj jellegét: karmezők, törökkel lyuggatott felszín, száraz völgyek és bőséges karsztforrások. Induljunk el felfedezni!

FOTÓ: EGRİ CSABA

SZÖVEG: BORZÁK SAROLTA

Még ezt is látni kell!

EDELÉNYI KASTÉLYSZIGET

www.edelenyikastelysziget.hu

LILLAFÜREDI FÜGGŐKERTEK ÖNÁLLÓ ÉLETRE KELTEK A TÖBBEMELETES LILLAFÜREDI FÜGGŐKERTEK

www.diosgyor-lillafured.hu

MISKOLCI PANNON- TENGER MÚZEUM ŐSERDEI ŐSVÉNYEKEN A PANNON-TENGER MÚZEUMBAN

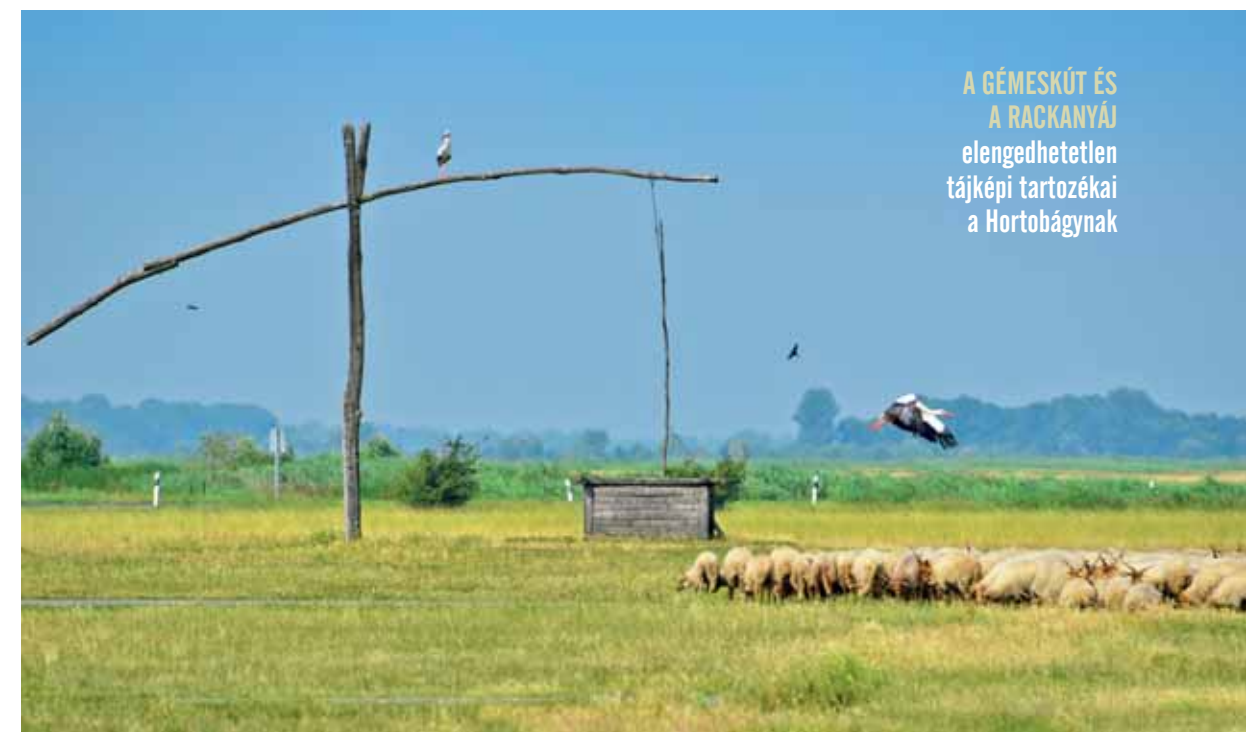

www.pannontenger.hu

„HORTOBÁGY, DICSŐ RÓNASÁG, TE VAGY AZ ISTEN HOMLOKA”

(PETŐFI SÁNDOR, 1847)

Ha meg akarjuk ismerni és érteni Európa legnagyobb összefüggő füves pusztaságát, illő oda ellátogatni. Petőfi szavaival élve: „Menjünk, vágtsunk kelet felé, nagyszerű látvány következik: a puszta, a Hortobágy! Megállok közepeden s körültekintek olly elragadtatással, millyet nem érez a schweizi az Alpeseken, millyet csak a beduin érez Arábia sivatagjaiban.” És ha valaki kerékpár- vagy gyalogtúra keretében időt szán az Alföld és ezen belül a Hortobágy megismerésére, még ma is részese lehet annak a csodának, amit a költő nagy lelkesedéssel írt le...

A GÉMESKÜT ÉS
A RACKANYÁJ
elengedhetetlen
tájképi tartozékai
a Hortobágynek

A Hortobágy megértéséhez célszerű röviden áttekinteni kialakulását. Egy ártéri síkságon vagyunk, amit az utóbbi évezredek folyóvízi anyagfelhalmozása tökéletesen sík tájjá formált. Az Ós-Tisza és mellékfolyói hatalmas medreket hagytak hátra, s a 19. század közepéig vizekben bővelkedő táj volt, a folyószabályozásokkal azonban területe jórészt kiszáradt, és kiterjedt szikes pusztasággá változott. A 18. században a Hortobágy területére látogató ter-

mészettudósok, utazók (Robert Townson, Kitaibel Pál) növény- és állattani leírásai, talajtani megfigyelései azonban azt mutatják, hogy a folyószabályozások idősza előtt is léteztek itt szikes területek. Az utóbbi években mind több természettudományos kutatás igazolta ezen ősi szikesek meglétét!

Ha a Hortobágy folyószabályozás előtti idősza-káról képet akarunk kapni, utazzunk el a Karcag keleti határában fekvő Zádor-hídhöz! A Dél-Hor-

FOTÓ: TÓTH CSABA ALBERT

tobágy vizeit egykor a Nagy-Sárrét felé levezető Zádor-ér szélsőséges vízjárásával sokszor megnehezítette a Pest–Szolnok–Debrecen-postaúton közlekedők dolgát, ezért Karcag városa 1809-re bolt-hajtású kőhidat (kilenc boltívvel) építtetett rá. Ez a híd szolgált mintául az 1833-ra megépült híres hortobágyi kilenclyukú hídnak! A Zádor-éren 1830-ban levonult hatalmas árvíz azonban a híd két-két szélső pillérét úgy megrongálta, hogy később már csak öt nyílással építették újjá.

A térséget az árvizektől elzáró folyószabályozások után funkció nélkül maradt műtárgy mint partra vetett hal jól érzékelteti a Hortobágy egykori vízi világát. A hídtól keleti irányban, a Zádor- és a Lőzér-halom érintésével földúton érhetjük el a Hortobágy folyót. Az Ágota-hídon átkelve – már hajdú-bihari földön – a Hortobágy és a Kösely folyók töltésén egészen Nádudvarig juthatunk el. Az utunkat kísérő 3–8 méter magas, folyóhátra épített mesterséges dombok, az ún. kunhalmok (Ágota-, Boda-, Kék-, Hegyes-, Lapos-halom) többnyire rézkori és népvándorlás kori temetkezési halmok,

ZÁDOR-HÍD – A funkcióját veszített, eredetileg kilenclyukú Zádor-híd kiemelt vízügyi műemlék Karcag határában

illetve őrhalmok, melyek kiemelt tájképi, kultúr-történeti és növényzeti értékeket hordozó, védett objektumai Alföldünknek.

A szikes pusztaság egyhangúságát azonban nemcsak a kunhalmok oldják fel, hanem a rengeteg, hihetetlenül változatos eróziós mikroforma is, amelyek a puszták akár utak menti, könnyen megközelíthető területein is tetten érhetők. Ezek az ún. szikpadkás területek a magas agyagtartalmú, száraz időszakban erősen összeropadozó szolonyectalajokon alakultak ki, a repedések mentén a lejtésirányban lefolyó csapadék-

KILENCLYUKÚ HÍD

A Hortobágy jelképének számító kőhidat csak 24 évvel a mintát adó Zádor-híd után, 1833-ra készült el. Hazánk leghosszabb közúti kőhídja

FOTÓ: TÓTH CSABA ALBERT

PUSZTAI REPEDÉSEK

A szolonyec talajok hatalmas száradási repedései mentén indul el a padkás erózió

víz erodáló hatására. Az erózió által letarolt és erodálatlan felszínek markánsan eltérő talajtani összetételű és növényborítású mozaikjaiból hosszú évszázadok alatt bizarr szikpadkás formakincs keletkezett. Ebben a terepasztalszerű liliputi formavilágban a tájat kellően tisztelő és értő látogatók sok gyönyörűséget találhatnak.

„Milly egyszerű a puszták és mégis milly fontosak! de lehet-e fontosak, a mi nem egyszerű?” (Petőfi Sándor)

SZÖVEG ÉS KÉP: TÓTH CSABA ALBERT

Észak-Alföld
itthon.hu/eszakalfold

Még ezt is látni kell!

KESELYŰLESEN A HORTOBÁGYI VADASPARKBAN

2014. MÁJUS 10–11.

www.hnp.hu

FOTÓ: NHP ARCHIVUM

„SZÍNEK A MÁJUSI PUSZTÁN”

VEZETETT TÚRA – 2014. MÁJUS 17.

FOTÓ: SZILÁGYI ATTILA

www.hnp.hu

CSILLAGSÉTA HORTOBÁGY-HALASTÓN

2014. MÁJUS 24.

www.hnp.hu

FOTÓ: SZILÁGYI ATTILA

ORSZÁGOS GULYÁSVERSENY

ÉS PÁSZTORTALÁLKOZÓ – 2014. JÚNIUS 7.

www.hortobagy.eu

FOTÓ: HORTOBÁGYI TERMÉSZETVÉDELMI ÉS GÉNMEGŐRZŐ NONPROFIT KFT.